

Gymnázium Židlochovice, příspěvková organizace

Preventivní program školy

Vypracovala Mgr. Dana Pauková, školní metodik prevence

1 Úvod

Preventivní program školy (dále jen PPŠ) školy je zpracován na základě Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních (MŠMT ČR č.j. 21291/2010--28), který do prevence rizikového chování zařazuje předcházení zejména následujícím rizikovým jevům: záškoláctví, šikana, rasismus, xenofobie, vandalismus, kriminalita, užívání návykových látek (tabák, alkohol, omamné a psychotropní látky), sexuálně rizikové chování, závislost na destruktivních kultech, virtuální drogy a gamblerství.

MPP Gymnázia Židlochovice, příspěvková organizace je každý rok aktualizován a přizpůsoben současnému stavu a potřebám školy. Realizaci MPP zajišťuje školní metodik prevence (ŠMP), který spolupracuje s ostatními pedagogickými pracovníky školy, zejména se školním výchovným poradcem (VP) a s odborníky a institucemi zabývajícími se problematikou rizikového chování žáků. Ředitel školy je garantem PPŠ.

2 Charakteristika školy

Gymnázium Židlochovice, příspěvková organizace je osmileté gymnázium na okrese Brno - venkov. Škola byla zařazena do rejstříku škol v roce 1994. Zřizovatelem školy je Jihomoravský kraj, ale škola velice úzce spolupracuje s městem Židlochovice a v neposlední řadě i s okolními obcemi, jejichž žáci zde studují.

Obr. 1: Region Židlochovicko

(zdroj: <http://www.as4u.cz/galerie/obrazky/image.php?img=648122&x=580&y=374>)

Škola má celkem osm tříd od primy po oktávu, v každém ročníku jednu. Průměrná naplněnost tříd je 30 žáků. Místní žáci tvoří přibližně 15 %, ostatní dojíždí z více než 40 okolních obcí. Většina obcí leží v regionu města Židlochovice, ale dojíždějí k nám žáci i ze vzdálenějších obcí jiných okresů např. Břeclav, Znojmo.

Obr. 2: Budova Gymnázia Židlochovice, příspěvková organizace

(zdroj: <http://img.firmy.cz/premise/full/>

201308/1917/b6/5212574ab60334d5a8560700?v=1)

V letošním školním roce zde studuje 244 žáků z celkem 43 obcí. Počet zájemců o studium na naší škole je každý rok větší, než kolik je schopna přijmout, proto jsou žáci do prvního ročníku (primy) přijímáni na základě výsledku přijímacích zkoušek. V loňském roce se hlásilo 80 zájemců, přijato bylo 30 žáků.

3 Vnitřní a vnější zdroje pro tvorbu MPP

Při tvorbě a realizaci MPP pomáhají školnímu metodikovi prevence i ostatním pedagogickým pracovníkům tzv. vnitřní a vnější zdroje. Materiály, dostupné přímo ve škole, řadíme k vnitřním zdrojům. Sem patří např. odborná a metodická literatura, odborné časopisy, videotéka, webové stránky školy apod. (viz příloha č.1). Do vnějších zdrojů zahrnujeme síť institucí, odborníků, informací nebo služeb (viz příloha č.2).

4 Cíle PPŠ

4.1 Obecné cíle

Cílem tohoto PPŠ je zajištění specifické primární prevence pro žáky osmiletého studia na výběrovém gymnáziu tak, aby dovedli předcházet, minimalizovat, či oddálit rizikové chování v reálném životě.

Tento plán má tedy vést k rozvoji pozitivního sociálního chování a psychosociálních dovedností, zvládnání zátěžových situací a dále pak motivovat k opuštění rizikového chování, pokud již nastalo a ochránit před dopady rizikového chování, pokud již nastalo ve výrazné formě. Je standardní součástí výchovně vzdělávacího procesu v prostředí našeho gymnázia a je zabezpečován kvalifikovanými a kompetentními osobami a institucemi.

Tento projekt je v souladu s RVP pro osmiletá gymnázia a ŠVP Gymnázia Židlochovice, příspěvková organizace přispívá k optimalizaci sociálního klimatu a ke změně postojů a chování pedagogů, žáků a rodičů ve škole ve prospěch nácviků sociálních dovedností souvisejících se zdravým životním stylem.

4.2 Specifické cíle

- Úplně eliminovat či alespoň snížit výskyt rizikového chování, a to především:
 - Kouření
 - Záškoláctví
 - Užívání alkoholu a marihuany
 - Drobné kriminality
 - Sebepoškozování a poruch příjmu potravy
 - Projevy rasismu, politického a náboženského extremismu a homofobie
 - Netolismu
 - Šikany
- Zapojit vybrané instituce a jejich odborníky na dané téma do realizace preventivního programu
- Průběžně vzdělávat zaměstnance gymnázia v otázkách prevence

5 Cílová skupina

Cílovou skupinou jsou žáci osmiletého gymnázia z převážně malých obcí v okolí. Lze ji dále rozdělit na dvě podskupiny a to tzv. nižší a vyšší stupeň gymnázia.

Nižší stupeň gymnázia tvoří čtyři třídy (prima, sekunda, tercie, kvarta) složené z žáků od 11 do 15 let. Tyto třídy jsou ekvivalentní 6. - 9. třídě základních škol a žáci tedy podléhají povinné školní docházce. Celkový počet žáků na nižším stupni gymnázia je 129.

třída	počet žáků	počet chlapců	počet dívek
prima	32	11	21
sekunda	33	18	15
tercie	33	18	15
kvarta	31	12	19
celkem	129	59	70

Tab. 1: Žáci nižšího stupně Gymnázia Židlochovice, příspěvková organizace

Vyšší stupeň se skládá ze čtyř tříd (kvinta, sexta, septima, oktáva), které navštěvují žáci ve věkovém rozpětí od 16 do 19 let, kteří již povinné školní docházce nepodléhají. Celkový počet žáků na vyšším stupni gymnázia je 115.

třída	počet žáků	počet chlapců	počet dívek
kvinta	31	19	12
sexta	28	11	17
septima	25	13	12
oktáva	31	13	18
celkem	115	56	59

Tab. 2: Žáci vyššího stupně Gymnázia Židlochovice, příspěvková organizace

6 Metody práce

Při realizaci prevence jsou využívány zejména následující metody:

- výklad
- besedy a diskuse s pozvanými odborníky
- samostatná práce žáků na určené téma (např. výtvarná, či slohová práce aj.)
- exkurze a zahraniční pobyty
- lyžařské a sportovní kurzy
- individuální přístup k žákům
- konzultace učitelů

7 Zaměření PPŠ

PPŠ se mimo jiné zaměřuje zejména na výskyt nejčastějších projevů rizikového chování (dle průzkumu na školách v JMK), což je:

1. Kouření
2. Záškoláctví
3. Užívání alkoholu
4. Šikana a kyberšikana
5. Užívání marihuany a dalších psychotropních a omamných látek
6. Drobná kriminalita
7. Sebepoškozování a poruchy příjmu potravy
8. Projevy rasismu, politického a náboženského extremismu a homofobie

8 Časový harmonogram preventivních aktivit

Veškeré aktivity se odehrávají v rozmezí od září 2018 do června 2019.

Adaptační kurz proběhne v termínu od 11. do 13. září 2018 na Baldovci. Primu doprovází třídní učitel, školní metodička prevence rizikového chování a další učitel, který v primě učí. Program je zaměřen na seznámení žáků primy navzájem, schopnost spolupráce mezi nimi a vzájemné tolerance.

Pro co nejlepší začlenění žáků primy mezi starší žáky školy vytváří oktáva pro primu „Adaptační den“ ve druhém týdnu školy. V projektu se rozvíjí spolupráce a respekt mezi žáky primy a oktávy, starší spolužáci pomáhají žákům primy začlenit se do života ve škole. Nejmladší žáci se seznámí s možnostmi uplatnění svých zájmů v různých soutěžích, příležitostmi smysluplně využít svůj volný čas a také s možnostmi, jak se začlenit např. do práce žakovské rady.

Další preventivní programy na nižším gymnáziu budou zaměřeny na

třída	preventivní program
prima	budování vztahů ve třídě, spolupráce a tolerance
sekunda	šikana, jak ji rozpoznat, jak se bránit
tercie	prevence závislosti na hraní počítačových her, na sociálních sítích
kvarta	prevence závislosti na návykových látkách

Programy budou realizovány ve spolupráci se sdružením Podané ruce.

Na vyšším gymnáziu bude prevence zaměřena na prevenci kyberšikany, rizikového sexuálního chování, poruch příjmu potravy a dále k prevenci rasismu a xenofobie.

Vnitřní zdroje

Odborná a metodická literatura

- Miovský M. a kol.: *Primární prevence rizikového chování ve školství* - monografie
- Březinová L.: *Příručka pro školní metodiky prevence* – monografie
- Kolář M.: *Bolest šikanování* - monografie
- *Zodpovědný konzum a dětská práce* - brožura
- *Rozvojové cíle tisíciletí - sociální spoty* - brožura
- *Média a chudoba* - brožura

Audiovizuální zdroje

- *Pravda o drogách* – DVD
- *Štěstí přeje připraveným* – DVD
- *Řekni drogám NE!* – DVD
- *Dokumentární filmy o drogách* - DVD
- *Zodpovědný konzum a dětská práce* - DVD
- *Rozvojové cíle tisíciletí - sociální spoty* - DVD
- *Média a chudoba* - DVD
- *Sexuální výchova aneb o sexu od A do Z* - DVD

Webové stránky školy

- www.gymnizidlo.cz

Vnější zdroje

Kontaktní adresy

- **PPP Brno**, Lomená 44, 617 00 Brno
tel. +420 541 424 580, lomena@pppbrno.cz
- **OSPOD Židlochovice**
Bc. Dagmar Špunarová, tel. +420 547 427 334, spunarova@zidlochovice.cz
Veronika Nováková, tel. +420 547 427 336, novakova@zidlochovice.cz
- **Kurátor pro mládež Židlochovice**, Městský úřad Židlochovice, Masarykova 100
Mgr. Sylva Pelechová, tel. +420 547 427 339, pelechova@zidlochovice.cz
- **Městská policie Židlochovice**, Komenského 38
tel. 547238215
- **Policie ČR – Preventivně informační oddělení**, Kounicova 24, Brno
nrap. Milan Gruška – preventista, tel. +420 974 624 406
nrap. Petra Hrazdírová – preventista, tel. +420 974 624 026
- **VATA Židlochovice**, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, Komenského 38
tel. +420 734 435 138
- **Persefona, služby obětem domácího násilí, sexuálního násilí a znásilnění**
tel. +420 737 834 345, domacinasili@persefona.cz
- **Středisko výchovné péče HELP ME Brno**, Bořetická 2
tel. +420 544 234 629, info@svphelpme.cz
- **Centrum duševního zdraví Brno**, Valtická 17
tel. +420 544 232 416
- **K-centrum Brno**, Vídeňská 3
tel. +420 543 249 343, kc.videnska@podaneruce.cz
- **Spondea-krizové centrum pro děti, dospívající a rodinu**, Brno, Sýpka 25
tel. +420 739 078 078, krizovapomoc@spondea.cz

Elektronické zdroje

- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy - www.msmt.cz
- Pedagogicko-psychologická poradna Brno - www.pppbrno.cz
- Poradna pro drogové a jiné závislosti Brno - www.poradenskecentrum.cz
- Poradenství v oblasti závislostí a dětí a mládeže - www.podaneruce.cz
- Prevence rizikového chování - www.prevence-info.cz
- Linka důvěry - www.modralinka.cz
- Služby obětem domácího a sexuálního násilí - www.persefona.cz
- Krizové centrum - www.spondea.cz
- Střediska výchovné péče pro děti a mládež - www.svphelpme.cz
- Drogový informační server - www.drogy.net
- Poradna pro poruchy příjmu potravy - www.anabell.cz

Krizový plán školy

Postup školy v případě podezření na šikanu:

A. Scénář pro obyčejnou počáteční šikanu (Kolář, 2011)

1. odhad závažnosti onemocnění skupiny a stanovení formy šikany
2. rozhovor s informátory a oběťmi
3. nalezení vhodných svědků
4. individuální rozhovory se svědky (nepřípustné je společné vyšetřování) agresorů a svědků, hrubou chybou je konfrontace oběti s agresory)
5. ochrana oběti
6. předběžná diagnóza a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory (směřování k metodě usmíření)
 - b) rozhovor s agresory (směřování k metodě vnějšího nátlaku);
7. realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovný pohovor nebo výchovná komise s agresorem a jeho rodiči)
8. třídní hodina:
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů
9. rozhovor s rodiči oběti
10. třídní schůzka
11. práce s celou třídou

B. Základní krizový scénář pro výbuch pokročilé šikany – Poplachový plán pro tzv. školní

lynčování (Kolář, 2011)

A. První (alarmující) kroky pomoci:

- zvládnutí vlastního šoku – bleskový odhad závažnosti a formy šikany
- bezprostřední záchrana oběti, zastavení skupinového násilí

B. Příprava podmínek pro vyšetřování:

- zalarmování pedagogů na poschodí a informování vedení školy;
- zabránění domluvě na křivé skupinové výpovědi;
- pokračující pomoc oběti (přivolání lékaře);
- oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům

C. Vyšetřování:

- rozhovor s obětí a informátory
- nalezení nejslabších článků nespolupracujících svědků
- individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky
- rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi agresory, není vhodné konfrontovat agresora (agresory) s obětí (oběťmi)

D. Léčba:

- metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny

Postup školy v případě podezření na kyberšikanu:

1. Zajištění ochrany oběti
2. Kontakt operátora mobilní sítě nebo zřizovatele www stránek, profilu...atd.
3. Zajištění dostupných důkazů s podporou IT kolegy
4. Důkladně vyšetřete a žádejte odbornou pomoc
5. Vyšetření všech souvislostí se zjištěným incidentem
6. Zvolení takových opatření a řešení, které je odpovídající závažnosti prohřešku a důsledkům, které agresor způsobil
7. Informování a poučení zákonných zástupců kyberagresora.

Postup a zásady sdělování informací jsou stejné jako u „klasické šikany“ (např. NE konfrontace oběti a agresora). Poučení rodičů o tom, koho mohou (je vhodné) kontaktovat (Policie ČR, OSPOD, PPP, právní zástupce atd.). Některé případy kyberšikany

nespadají do kompetence školy (Při zapojení a následně celém prošetření případu je třeba trvaní na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (PČR...) a dalších subjektů (rodiče).

8. Při postizích agresorů postupujeme v souladu se školním řádem.

Postup školy v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole:

- **V případě podezření:**

Preventista, výchovný poradce, případně třídní učitel provede diskrétní šetření, pohovor. Doporučí rozhovor s odborníkem (PPP, Linka důvěry, kontaktní centrum, zdrav. zařízení, aj. viz výše)

- **Potvrzené důvodné podezření:**

Je třeba kontaktovat rodiče (zákonné zástupce), upozornit je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drog. Při negativní reakci rodičů na sdělení a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomit sociální odbor.

- **V akutním případě:**

(tj. v při průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole nebo v případě, že žák je prokazatelně ovlivněn drogou v době vyučování)

Je třeba kontaktovat zdravotnické zařízení a uvědomit rodiče (zákonné zástupce).

- **V případě dealerství:**

Je třeba věc oznámit policii – podezření na porušení § 217 trest. zák. (tj. ohrožení mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče.

Opatření školy jsou v souladu s Metodickým doporučením MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, č.j. 21291/2010-28 a nově též s Metodickým pokynem MŠMT k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních, č.j. MSMT-21149/2016.

